

**III Міжнародна науково-
практична конференція**

**III International scientific
and practical conference**

29 січня 2026 р.
м. Чернігів, Україна

January 29, 2026
Chernihiv, Ukraine

**Наука та освіта в умовах
викликів сьогодення**

**Science and education in the
conditions of today's challenges**

III Міжнародна
науково-практична
конференція

**Наука та освіта
в умовах викликів
сьогодення**

Матеріали

29 січня 2026 р.

м. Чернігів, Україна

III International
scientific and practical
conference

**Science and education
in the conditions of
today's challenges**

Proceedings

January 29, 2026

Chernihiv, Ukraine

УДК 37

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc260129>

Наука та освіта в умовах викликів сьогодення : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (м. Чернігів, 29 січня 2026 р.). Research Europe, 2026. 334 с.

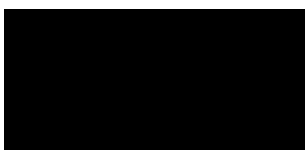
До збірника ввійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції “Наука та освіта в умовах викликів сьогодення”, яка відбулася 29 січня 2026 року. Збірник розрахований на науковців, освітян, студентів, державних службовців, представників бізнесу та широку громадськість.

Робочі мови конференції: українська та англійська.

Матеріали конференції опубліковані мовою оригіналу та в обсязі, наданому авторами. Збірник відформатовано та підготовлено до публікації в уніфікованому стилі без змін змісту окремих тез доповідей. Автори несуть повну відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, статистичних даних, галузевої термінології та іншої інформації, поданої в їхніх матеріалах.

Відповідно до Закону України “Про авторське право і суміжні права”, при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов’язковим.

IHRC INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© Міжнародний гуманітарний
дослідницький центр, 2026
© Research Europe, 2026

Офіційний сайт: researcheurope.org

UDC 37

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc260129>

Science and education in the conditions of today's challenges : proceedings of the III International scientific and practical conference / International Humanitarian Research Center (Chernihiv, 2026, January 29). Research Europe, 2026. 334 p.

The collection includes the proceedings of the III International scientific and practical conference “Science and education in the conditions of today's challenges”, which took place on 29 January 2026. This collection is intended for scientists, educators, students, government officials, business representatives, and the general public.

Working languages of the conference: Ukrainian and English.

The conference proceedings are published in the original language and as submitted by the authors. The collection has been formatted and prepared for publication in a unified style, without altering the content of individual contributions. The authors are fully responsible for the accuracy of the facts, proper names, quotations, statistical data, industry terminology, and other information presented in their materials.

According to the Ukrainian Law on Copyright and Related Rights, proper citation of the authors is required when using any scientific ideas or materials from this collection.

© International Humanitarian
Research Center, 2026
© Research Europe, 2026

Official website: researcheurope.org

Василькевич Я. З., Рик Г. С., Розенко Я. П., Кікінежді О. М. Суб’єктивне благополуччя працівників соціальної сфери в умовах викликів сьогодення.	211
Нліадык, В. Features of the formation of socio-communicative competence of future specialists in the social sphere.	216
Калініч С. П. Особливості соціальної адаптації внутрішньо переміщених дітей у центрі психологічної та психосоціальної підтримки.	219
Мотенко М. О. Прокрастинація студентської молоді — актуальна проблема сьогодення.	221
Нестерович Ю. В. Конотативне забарвлення концепту "зрадник" у прозовій творчості Сергія Жадана.	225
Obikhod, T. V. Digitalization of creative industries: legislative frameworks and challenges.	229
Павлюк А. В., Морозова Г. К., Хохлова Д. С. Word order in Norwegian embedded clauses: difficulties for Ukrainian and English speaking learners.	232
Порощук Д. П. Формування політичного впливу громадських організацій: механізми та обмеження.	235
Чемерис О. В., Марчук С. С., Чемерис І. В. Соціальне здоров’я в контексті психолого-педагогічних підходів.	238

СЕКЦІЯ 9. ЕКОНОМІКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ

.
SECTION 9. ECONOMICS AND TECHNOLOGY

Артъомов Д. В. Щодо провадження у справах за участю іноземних осіб як складової господарського процесу.	243
Базарна О. Циркулярна економіка як маркетингова стратегія: досвід Німеччини в контексті політик ЄС.	246

Список використаних джерел

1. Боришевський М.Й. Моральна саморегуляція поведінки особистості: понятійний апарат. К: Знання, 2003. 23 с.
2. Варій М.Й. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
3. Карпенко З.С. Аксиологічна психологія особистості. Івано-Франківськ: Лілея: НВ, 2009. 512 с.
4. М.М. Слюсаревський. Основи соціальної психології: навчальний посіб. К.: Міленіум, 2008. 495 с.

Василькевич Я. З.,

канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри психології,
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі, м. Переяслав

Рик Г. С.,

здобувачка третього (освітньо-
наукового) рівня вищої освіти,
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі, м. Переяслав

Розенко Я. П.,

здобувач третього (освітньо-
наукового) рівня вищої освіти,
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі, м. Переяслав

Кікінежді О. М.,

д-р психол. наук, професор,
професор кафедри психології,
Тернопільський національний
педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

УДК 159.923.2:364-43] “364”

СУБ'ЄКТИВНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Повномасштабна війна в Україні істотно актуалізувала проблему збереження та підтримки ментального здоров'я фахівців соціальної сфери, професійна діяльність яких відбувається в умовах постійного підвищеного

психоемоційного навантаження, високої відповідальності та інтенсивної взаємодії з травмованими групами населення. У ситуації хронічного стресу особливої наукової й практичної значущості набуває дослідження суб'єктивного благополуччя як інтегрального показника психологічного функціонування особистості та її здатності до адаптації.

Питання збереження, підтримки й відновлення ментального здоров'я громадян України в умовах війни розглядається як один із пріоритетних напрямів державної політики у сфері психосоціальної допомоги. Як зазначає Т. Титаренко, посилення соціогенного стресу, зумовленого тривалою травматизацією населення та гібридним характером війни, призводить до погіршення самопочуття, зниження рівня психологічного здоров'я та втрати відчуття суб'єктивного благополуччя [4, с. 5]. У цьому контексті особливої актуальності набуває психодіагностика психоемоційних станів особистості, спрямована на своєчасне виявлення ознак виснаження й емоційного вигорання, а також на пошук і актуалізацію внутрішніх ресурсів відновлення ментального та психологічного здоров'я.

Проблематика ментального та психологічного здоров'я широко представлена у працях як зарубіжних, так і вітчизняних учених. У межах класичних і сучасних психологічних підходів вона розглядається в контексті особистісного розвитку, самореалізації та адаптації до життєвих викликів (С. D. Ryff, B. Singer, P. Warr, F. B. Bryant, J. Veroff, V. Voukelatou, L. Gabrielli, I. Miliou, P. Pontin, M. Schwannauer, S. Tai, M. Kinderman та ін.). Значний внесок у розроблення цієї проблеми зробили й українські дослідники, зокрема Л. Карамушка, О. Креденцер, А. Коваленко, Б. Пахоль, Л. Сердюк, Т. Титаренко, Л. Березовська та ін. Сучасні українські науковці також акцентують увагу на проблемі впливу війни на психічне здоров'я населення (О. Бондарчук, Л. Карамушка, С. Казакова, О. Савченко, О. Калюк та ін.).

Американська психологічна асоціація визначає психологічне благополуччя як стан задоволеності та щастя, що поєднується з низьким рівнем стресу, добрим психічним і фізичним здоров'ям та високою якістю життя [6].

У західній психології феномен психологічного благополуччя розглядається як багатовимірне утворення, для пояснення якого запропоновано низку теоретичних моделей. Так, С. Ryff і B. Singer [5] обґрунтували шестифакторну модель психологічного благополуччя як модель позитивного особистісного функціонування, що охоплює самоприйняття, автономію, особистісне зростання, життєві цілі, управління середовищем і позитивні стосунки з іншими.

В українських наукових дослідженнях психологічне благополуччя розглядається у контексті життєтворення, самодетермінації та особистісної

стійкості в умовах соціальних трансформацій. Наголошується, що суб'єктивне благополуччя пов'язане зі здатністю особистості відповідально вибудувувати власне життя, долати внутрішні суперечності та адаптуватися до непередбачуваних життєвих обставин [1; 2; 4]. Водночас особлива увага приділяється проблемам підтримання психологічного благополуччя представників допомагаючих професій, діяльність яких супроводжується підвищеним ризиком емоційного виснаження.

Отже, актуальність дослідження суб'єктивного благополуччя працівників соціальної сфери зумовлена необхідністю науково обґрунтованого аналізу психологічного стану фахівців допомагаючих професій в умовах воєнного стану та визначення напрямів ефективної психологічної підтримки.

Емпіричне дослідження суб'єктивного благополуччя працівників соціальної сфери проводилося з використанням методики "Модифікована шкала суб'єктивного благополуччя БіБіСі" (BBC-SWB) [3], яка дозволяє оцінити як загальний показник суб'єктивного благополуччя, так і його структурні компоненти: психологічне благополуччя, фізичне здоров'я та благополуччя, а також стосунки. У дослідженні взяли участь 48 працівників центрів надання соціальних послуг, з яких 25 осіб – соціальні та 23 – медичні працівники.

Аналіз середньогрупових показників показав, що *загальний рівень суб'єктивного благополуччя* як у соціальних, так і в медичних працівників перебуває в межах низького рівня, що вказує на наявність емоційного та психологічного напруження у представників обох професійних груп. Водночас середньогруповий показник суб'єктивного благополуччя у медичних працівників (76,17 бала) є вищим порівняно із соціальними працівниками (70 балів), що може свідчити про відносно кращу адаптацію медичних працівників до професійних вимог або про наявність більш виражених ресурсів психологічної стійкості.

Аналіз субшкал показав, що *психологічне благополуччя* соціальних працівників характеризується низьким рівнем (36,12 бала), тоді як у медичних працівників цей показник відповідає середньому рівню (41,48 бала). Така відмінність може свідчити про більшу емоційну вразливість соціальних працівників, що зумовлено специфікою їх професійної діяльності, пов'язаної з постійною взаємодією з уразливими категоріями населення, високим рівнем емпатійного навантаження та емоційного виснаження.

Показники *фізичного здоров'я та благополуччя* в обох групах перебувають на низькому рівні (19,16 бала у соціальних працівників та 18,26 бала у медичних), що може вказувати на виснаження фізичних ресурсів, хронічну втому та недостатній рівень відновлення, характерні для професій допомагаючого типу, особливо в умовах підвищеного соціального та воєнного стресу.

Субшкала *стосунків* також має низький рівень у представників обох професійних груп, проте показники медичних працівників (16,43 бала) є дещо вищими, ніж у соціальних працівників (14,96 бала). Це може свідчити про відмінності у характері професійної взаємодії, рівні соціальної підтримки або командної роботи в медичних закладах порівняно з соціальними службами.

Аналіз розподілу рівнів суб'єктивного благополуччя, наведений у табл. 1, дозволив більш детально охарактеризувати структуру суб'єктивного благополуччя досліджуваних.

Таблиця 1

Розподіл рівнів субшкал і загального показника суб'єктивного благополуччя соціальних і медичних працівників

Показники суб'єктивного благополуччя	Рівні суб'єктивного благополуччя					
	низький		середній		високий	
	соц	мед	соц	мед	соц	мед
Психологічне благополуччя	64	52	36	17,5	0	30,5
Фізичне здоров'я та благополуччя	64	70	28	30	8	0
Стосунки	64	52	20	30,5	16	17,5
Суб'єктивне благополуччя	68	56,5	28	30,5	4	13

Так, низький рівень *психологічного благополуччя* виявлено у 64 % соціальних працівників і 52 % медичних працівників, що свідчить про переважаючі негативні емоційні станів, зниження задоволеності життям та відчуття психологічного напруження, особливо серед соціальних працівників. Водночас високий рівень психологічного благополуччя зафіксовано у 30,5 % медичних працівників, тоді як серед соціальних працівників осіб із високим рівнем не виявлено.

Аналіз показників *фізичного здоров'я та благополуччя* показав, що більшість респондентів обох груп перебувають на низькому рівні (64 % соціальних і 70 % медичних працівників), що підтверджує наявність ризику фізичного та психосоматичного виснаження. Високий рівень цього показника зафіксовано лише у 8 % соціальних працівників і відсутній у групі медичних працівників.

Щодо субшкали *стосунків*, низький рівень виявлено у 64 % соціальних і 52 % медичних працівників. Водночас частка осіб із високим рівнем стосунків є відносно невеликою в обох групах (16 % та 17,5 % відповідно), що може свідчити про обмежені можливості отримання емоційної підтримки або труднощі у міжособистісній взаємодії в професійному та особистісному середовищі.

Інтегральний показник *суб'єктивного благополуччя* також переважно характеризується низьким рівнем: 68 % соціальних працівників і 56,5 %

медичних. Високий рівень суб'єктивного благополуччя виявлено лише у 4 % соціальних і 13 % медичних працівників, що свідчить про наявність обмеженої групи осіб із достатнім рівнем внутрішніх ресурсів та задоволеності життям.

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що суб'єктивне благополуччя працівників соціальної сфери характеризується загальною тенденцією до зниження, особливо за компонентами психологічного благополуччя та фізичного здоров'я. Водночас медичні працівники демонструють дещо вищі показники психологічного благополуччя та загального суб'єктивного благополуччя порівняно із соціальними працівниками, що може бути зумовлено особливостями професійної ідентичності, структурою підтримки та специфікою організації праці.

Загалом отримані дані вказують на наявність групи професійного ризику серед працівників допомагаючих професій та актуалізують необхідність розроблення і впровадження системних програм психологічної підтримки, профілактики емоційного вигорання та відновлення ресурсів суб'єктивного благополуччя.

Список використаних джерел

1. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни: основні вияви і ресурси. *Вчені записки Університету "Крок"*. 2022. № 3(67). С. 124-133. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-67-124-133>.
2. Коваленко А., Рик Г. Особливості професійного благополуччя працівників сфери інформаційних технологій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія*. 2020. Том 2. № 12. С. 26–33. [https://doi.org/10.17721/BSP.2020.2\(12\).5](https://doi.org/10.17721/BSP.2020.2(12).5).
3. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій : психологічний практикум / за ред. Л. М. Карамушки. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 76 с.
4. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації: монографія / Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
5. Ryff C. D., Singer B. Psychological well-being: Meaning, measurement and implications for psychotherapy research. *Psychotherapy and psychosomatics*. 1996. № 65(1). Р. 14–23. DOI: 10.1159/000289026.
6. Well-being. *APA Dictionary of Psychology*. URL: <https://dictionary.apa.org/well-being> (дата звернення 12.12.2025 р.)